

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan liitteisiin tehtyjen muutosten hyväksymisestä sekä laeiksi muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan liitteisiin tehtyjen muutosten hyväksymisestä sekä laeiksi muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta (HE 3/2017 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- ylitarkastaja Laura Sarlin, liikenne- ja viestintäministeriö
- lainsäädäntöneuvos Tuomas Aarnio, ympäristöministeriö
- erityisasiantuntija Magnus Nyström, ympäristöministeriö
- johtava asiantuntija Jorma Kämäräinen, Liikenteen turvallisuusvirasto
- johtava asiantuntija Anita Mäkinen, Liikenteen turvallisuusvirasto
- toimitusjohtaja Olof Widén, Suomen Varustamot ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen Satamaliitto

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan liitteisiin useilla eri Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n päätöslauselmilla tehdyt muutokset sekä lait muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että merenkulun ympäristönsuojelulakia muutettaisiin yleissopimuksen liitteisiin tehtyjen muutosten edellyttämällä tavalla.

Valiokunnan mietintö LiVM 2/2017 vp

Esityksen keskeisiä muutoksia ovat vuonna 2011 hyväksytyt muutokset käymäläjätevesiä koskevaan MARPOL 73/78 -yleissopimuksen IV liitteeseen, jossa Itämeri nimetään käymäläjätevesipäästöjen erityisvalvonta-alueeksi, sekä kiinteitä jätteitä koskevan V liitteen kokonaisuudistus. Esitys sisältää myös muutokset, joilla yleissopimuksen I liitteeseen on lisätty öljysäiliöalusten välisiä lastinsiirtoja koskevat määräykset. Eduskunnan hyväksyttäväksi saatettaisiin myös vuonna 2015 IMO:ssa MARPOL 73/78 -yleissopimuksen liitteisiin I, II, IV ja V liitteisiin hyväksytyt muutokset, jotka koskevat alusten liikennöintiä polaarilla vesialueilla, siltä osin kuin ne kuuluvat lainsäädännön alaan, sekä eräitä muita yleissopimuksen liitteisiin tehtyjä muutoksia.

Pääosa edellä kuvatuista muutoksista on tullut voimaan kansainvälisesti. Polaarilla alueilla purjehtivia aluksia koskeva IMon sääntely tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017. Suomi on IMon pääsihteerille toimittamissaan nooteissa ilmoittanut, että yleissopimuksen liitteisiin tehdyt muutokset voivat tulla Suomen osalta voimaan vasta nimenomaisen suostumuksen antamisen jälkeen, kun tarvittavat kansalliset lainsäädäntötoimet on saatettu loppuun.

Esityksessä esitetään lisäksi eräitä Euroopan unionin lainsäädännön edellyttämiä muutoksia merenkulun ympäristönsuojelulakiin. Mainittuun lakiin lisättäisiin myös säännökset hyväksytyjen luokituslaitosten toimivallasta antaa aluksille todistuskirjoja sekä eräitä hyväksyntöjä.

Muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamista koskevat lait sekä laki merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta on tarkoitus saattaa voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun yleissopimuksen liitteiden muutokset tulevat Suomen osalta kansainvälisesti voimaan.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta pitää hallituksen esityksessä esitettyjä muutoksia periaatteessa hyvinä ja korostaa niiden merkitystä mm. Itämeren suojelulle. Ympäristönäkökohdat on hyvä huomioida myös merenkulussa.

Valiokunta kantaa kuitenkin huolta siitä, että uusien muutosten myötä merenkululle asetettavat vaatimukset lisääntyvät ja siten sen kustannukset myös kasvavat. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan osa muutoksista on ongelmallisia. Kiinteitä jätteitä koskevat muutokset asettavat uusia vaatimuksia irtolastialusten vaarattomien pesuvesien käsittelylle, ja tällä hetkellä vain harvassa satamassa on riittävää vastaanottokapasiteettia. Ship to ship -siirrot ovat myös ongelmallisia, ja on tärkeää, että niille osoitettavat alueet ovat merenkululle sopivia ja turvallisia.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan myös polaarisaännöstössä on suomalaisen vihreän teknologian kannalta huolestuttavia kohtia. Tämän lisäksi energiatehokkuutta mittaava suunnitteluindeksi vaikuttaa alusten jäissäkulkuominaisuuksia heikentävästi.

On tärkeää, että pääosa hallituksen esityksen käsittelemistä muutoksista on tullut voimaan kansainvälisesti. Näin ne koskevat myös muita merenkulkuvaltioita eivätkä heikennä yksipuolisesti suomalaisen ja eurooppalaisen merenkulun kilpailuedellytyksiä eivätkä vääristä kansainvälistä kilpailua.

Valiokunnan mietintö LiVM 2/2017 vp

Valiokunta pitää hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella hallituksen esitystä tarkoituksenmukaisena ja kannatettavana.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 3/2017 vp tarkoitetun pöytäkirjan I, II, IV, V ja VI liitteeseen tehdyt muutokset ja uudistetun V liitteen siltä osin kuin ne kuuluvat Suomen toimivaltaan.

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 3/2017 vp sisältyvät lakiehdotukset.

Helsingissä 3.3.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen ps
varapuheenjohtaja Mirja Vehkaperä kesk
jäsen Mikko Alatalo kesk
jäsen Jyrki Kasvi vihr
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Susanna Koski kok
jäsen Mats Löfström r
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Sofia Vikman kok
varajäsen Teuvo Hakkarainen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker